

СИЛАБУС
«РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ»

Кафедра конституційного права та прав людини
Кафедра конституційного права навчально-наукового інституту права та психології

Статус дисципліни:	обов'язкова
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти:	магістра
Галузь знань:	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність:	D4 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма:	Публічне управління та адміністрування
Форма здобуття вищої освіти:	заочна
Мова навчання:	українська
Форма підсумкового контролю:	екзамен

Осауленко Андрій Олександрович
Науковий ступінь: доктор юридичних наук, професор
Посада: професор кафедри конституційного права та прав людини
Тел.: 097-321-31-90
E-mail: reann@ukr.net
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 325
Профайл викладача:
<https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=4jFOGzYAAAAJ>

Демиденко Володимир Олексійович
Науковий ступінь: кандидат юридичних наук, доцент
Посада: професор кафедри конституційного права ННПП
Тел.: 097-934-15-92
E-mail: dvo2012dvo@gmail.com
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 530
Профайл викладача:
https://scholar.google.com/citations?user=kl_mZPYAAAAJ&hl=uk

Контактний телефон
Електронна адреса
Розклад навчальних
занять
Консультації

Тел.: (044) 520-06-60
E-mail: kafedra_kp@navs.edu.ua
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 530

Очні:
(відповідно до графіка консультацій науково-педагогічних працівників кафедри) з 14:00 до 16:00
Онлайн:
електронною поштою, пн-пт з 9:00 до 16:00

Стислий опис навчальної дисципліни

Метою є викладання навчальної дисципліни «Регіональне управління та місцевого самоврядування» є формування у здобувачів вищої освіти системи ґрунтовних знань, умінь і навичок щодо правових та організаційних засад регіонального публічного управління та самоврядування, підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно здійснювати управлінську діяльність на регіональному та місцевому рівнях з урахуванням європейських стандартів і національних особливостей розвитку публічної влади.

Тривалість: 3 кредитів, загальна кількість годин – 90: заочна форма навчання: аудиторних годин – 14, самостійної роботи – 76.

Форми та методи навчання. Очна серія лекцій, семінарських занять, самостійна робота здобувачів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань. Здобувачі мають змогу отримувати індивідуальні консультації. Під час сесії формат очний. Можливий дистанційний (on-line, Moodle) та змішаний формат проведення лекційних занять, поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль: усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);

- робота за індивідуальними завданнями;
- тестування;
- поняттєве вправління;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, вирішення практичних завдань і тестів, творчі й проектні роботи.

Підсумковий контроль: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Пререквізити: Теорія управління, Теорія держави і права, Конституційне право, Міжнародне право, Адміністративне право.

Постреквізити: Державне та муніципальне управління.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна Програмні результати навчання («hard skills»)

Програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач

для здобувачів вищої освіти ступеня магістра зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування»

Програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен володіти здобувач:

РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур.

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

РН12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК06. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»):

властивість приймати рішення та вирішувати проблеми; вміння чітко ставити завдання і формулювати цілі; вміння працювати в команді; уміння вирішувати проблемні ситуації.

Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі теми
Тема 1. Територіальна основа здійснення регіонального публічного управління та самоврядування	<p>Лекційне заняття: Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план -конспект основних проблем лекції т.1.</p> <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 1.</p> <p>Питання семінарського заняття до т. 1: 1. Територія та унітаризм в Україні – сутнісна та формалізована основа здійснення регіонального публічного управління та самоврядування 2. Вихідні засади територіального устрою та регіонального публічного управління та самоврядування в Україні 3. Система адміністративно-територіального устрою та регіонального публічного управління та самоврядування в Україні</p> <p>Тези до обговорення: 1. Децентралізація влади та її вплив на розвиток територіальної основи управління. 2. Міжнародні стандарти територіальної організації влади. 3. Сучасні проблеми та виклики територіальної організації публічної влади в Україні.</p>	<p>Практичні завдання: Практична задача 1. Територіальні межі повноважень органів місцевого самоврядування Унаслідок зміни адміністративно-територіального устрою України кілька населених пунктів було включено до складу новоутвореної територіальної громади. Після цього виник спір між двома сусідніми громадами щодо фінансування ремонту дороги, яка проходить через територію обох громад і використовується їхніми мешканцями. Голова однієї громади наполягає, що фінансування ремонту має здійснювати виключно інша громада, оскільки більша частина дороги розташована на її території. Інша громада вважає, що питання повинно вирішуватися спільно.</p> <p>Завдання: 1. Визначте значення територіальної основи для організації місцевого самоврядування. 2. Проаналізуйте, як адміністративно-територіальні межі впливають на компетенцію органів місцевого самоврядування. 3. Запропонуйте правові та організаційні механізми врегулювання спору між громадами. 4. Обґрунтуйте можливість міжмуніципального співробітництва для вирішення цієї проблеми.</p> <p>Практична задача 2. Реорганізація територіальної громади Унаслідок реформи адміністративно-територіального устрою декілька територіальних громад було об'єднано. Після реорганізації виникли проблеми з доступністю адміністративних послуг для жителів віддалених населених пунктів. Зокрема, мешканці змушені</p>

		<p>долати значну відстань для отримання документів і консультацій у виконавчих органах ради.</p> <p>Частина депутатів місцевої ради пропонує створити додаткові адміністративні центри, інша частина наполягає на збереженні єдиного центру надання послуг.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте, які вимоги до територіальної організації місцевого самоврядування необхідно враховувати в цій ситуації. 2. Проаналізуйте співвідношення принципів ефективності управління та доступності публічних послуг. 3. Запропонуйте можливі організаційні рішення для забезпечення доступності адміністративних послуг. 4. Обґрунтуйте, як територіальна віддаленість населених пунктів може впливати на реалізацію прав і законних інтересів громадян. <p>Практична задача 3. Територіальна організація управління в умовах надзвичайної ситуації</p> <p>На території області виникла надзвичайна ситуація, унаслідок якої було пошкоджено транспортну інфраструктуру та порушено сполучення між кількома територіальними громадами. Органи місцевого самоврядування кожної громади самостійно розробляють плани відновлення доріг і транспортного сполучення. Водночас їхні рішення не узгоджуються між собою, що призводить до дублювання витрат і нераціонального використання ресурсів.</p> <p>Обласна державна адміністрація пропонує запровадити єдиний регіональний план відновлення транспортної інфраструктури.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте роль територіальної організації публічної влади в координації управлінських рішень. 2. Проаналізуйте співвідношення повноважень місцевих державних
--	--	---

		<p>адміністрацій та органів місцевого самоврядування.</p> <p>3. Запропонуйте механізм узгодження регіональних і місцевих планів відновлення.</p> <p>4. Обґрунтуйте, які принципи публічного управління мають бути покладені в основу взаємодії відповідних органів.</p> <p>Теми для есе/презентації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Територіальна організація публічної влади в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи вдосконалення. 2. Адміністративно-територіальний устрій України як основа організації регіонального управління та місцевого самоврядування. 3. Територіальні громади в системі публічної влади України: правова природа, функції та перспективи розвитку. 4. Вплив адміністративно-територіальної реформи на доступність публічних послуг і якість управління на місцевому рівні. 5. Територіальна нерівність у розвитку громад: причини виникнення та механізми подолання.
<p>Тема 2. Регіональна публічна влада в Україні: поняття, сутність та система</p>	<p>Лекційне заняття: Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план -конспект основних проблем лекції т.2.</p> <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 2.</p> <p>Питання семінарського заняття до т. 2: 1. Поняття регіональної</p>	<p>Практичні завдання: Практична задача 1. Конфлікт між органами державної влади та місцевого самоврядування Обласна державна адміністрація видала розпорядження щодо організації використання комунального майна територіальної громади для розміщення регіонального центру надання соціальних послуг. Міська рада заперечила проти такого рішення, зазначивши, що розпорядження прийнято без її погодження та втручання в повноваження органів місцевого самоврядування. Обласна державна адміністрація, своєю чергою, посиляється на необхідність забезпечення регіональних потреб населення.</p> <p>Завдання: 1. Розкрийте поняття та сутність регіональної публічної влади.</p>

	<p>публічної влади в Україні</p> <p>2. Сутність регіональної публічної влади в Україні</p> <p>3. Система регіональної публічної влади в Україні</p> <p>4. Принципи регіональної публічної влади в Україні</p> <p>Тези до обговорення:</p> <p>1. Методологія дослідження місцевої публічної влади.</p> <p>2. Сутність місцевої публічної влади в Україні у розрізі стратегічного курсу України на вступ до Європейського Союзу.</p> <p>3. Міжнародно-правові стандарти організації та функціонування місцевої публічної влади.</p>	<p>2. Визначте правову природу місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.</p> <p>3. Проаналізуйте межі компетенції зазначених органів у питаннях управління комунальним майном.</p> <p>4. Запропонуйте правові способи врегулювання конфлікту з дотриманням принципу законності.</p> <p>Практична задача 2. Дублювання управлінських повноважень</p> <p>У певному регіоні місцева державна адміністрація та виконавчі органи міської ради одночасно реалізують заходи щодо підтримки внутрішньо переміщених осіб. Обидва органи створили окремі програми допомоги, формують власні бази отримувачів послуг і здійснюють закупівлі гуманітарних товарів.</p> <p>У результаті частина осіб отримує допомогу декілька разів, тоді як інші не включені до жодної програми. Між органами виник спір щодо відповідальності за неефективне використання ресурсів.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Охарактеризуйте систему регіональної публічної влади в Україні.</p> <p>2. Визначте причини виникнення дублювання управлінських функцій.</p> <p>3. Запропонуйте модель координації діяльності місцевої державної адміністрації та виконавчих органів місцевої ради.</p> <p>4. Обґрунтуйте значення обміну інформацією, міжвідомчої взаємодії та спільного планування для ефективності публічного управління.</p> <p>Практична задача 3. Взаємодія обласної та районної рад</p> <p>Обласна рада затвердила регіональну програму розвитку транспортної інфраструктури. Районна рада відмовилася брати участь у її реалізації, аргументуючи це тим, що програму було розроблено без належного врахування потреб району. Обласна рада наполягає на необхідності виконання програми,</p>
--	--	--

		<p>оскільки вона спрямована на забезпечення інтересів усього регіону.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте конституційно-правовий статус обласних і районних рад. 2. Проаналізуйте правові засади взаємодії представницьких органів регіонального рівня. 3. Визначте можливі механізми узгодження регіональних і районних інтересів. 4. Розробіть пропозиції щодо вдосконалення процедури підготовки та реалізації регіональних програм. <p>Теми для есе/презентації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регіональна публічна влада в Україні: поняття, ознаки та особливості функціонування. 2. Співвідношення державного управління та місцевого самоврядування в системі регіональної публічної влади. 3. Взаємодія органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування: проблеми розмежування повноважень. 4. Роль обласних і районних рад у забезпеченні соціально-економічного розвитку відповідних територій. 5. Баланс державних і місцевих інтересів у системі регіонального публічного управління України.
<p>Тема 3. Конституційно-правовий статус органів регіонального публічного управління та самоврядування</p>	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 3.</p> <p>Питання семінарського заняття до т. 3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та сутність конституційно-правового статусу органів регіонального публічного управління та місцевого самоврядування. 	<p>Практичні завдання:</p> <p>Практична задача 1. Перевищення повноважень міським головою Міський голова одноосібно прийняв рішення про передачу частини комунального майна приватному підприємству в довгострокове користування. Рішення було обґрунтовано необхідністю залучення інвестицій до громади. Водночас відповідне питання не розглядалося на засіданні міської ради, а передбачена процедура ухвалення рішення не була дотримана. Депутати міської ради вважають дії міського голови незаконними та вимагають скасування відповідного рішення.</p> <p>Завдання:</p>

	<p>2. Система органів регіонального публічного управління.</p> <p>3. Органи державної влади на регіональному рівні.</p> <p>4. Органи місцевого самоврядування.</p> <p>5. Посадові особи місцевого самоврядування.</p> <p>6. Конституційно-правовий статус обласних і районних рад.</p> <p>7. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій та їх роль у здійсненні регіонального публічного управління.</p> <p>Тези до обговорення:</p> <p>1. Конституційні гарантії діяльності органів регіонального публічного управління.</p> <p>2. Європейські стандарти у сфері статусу органів регіонального та місцевого врядування.</p> <p>3. Сучасні тенденції розвитку конституційно-правового статусу органів публічної влади в регіонах.</p>	<p>1. Визначте конституційно-правовий статус міського голови та міської ради.</p> <p>2. Проаналізуйте співвідношення повноважень представницьких і виконавчих органів місцевого самоврядування.</p> <p>3. Визначте юридичне значення дотримання встановленої процедури прийняття управлінських рішень.</p> <p>4. Запропонуйте способи правового реагування на можливе перевищення повноважень посадовою особою.</p> <p>Практична задача 2. Конфлікт між місцевою державною адміністрацією та обласною радою</p> <p>Обласна рада затвердила програму підтримки закладів охорони здоров'я регіону та передбачила фінансування відповідних заходів. Обласна державна адміністрація відмовилася організовувати виконання окремих положень програми, посилаючись на невідповідність запропонованих заходів державним пріоритетам. Депутати обласної ради вважають таку відмову необґрунтованою та заявляють про втручання виконавчого органу в повноваження представницького органу.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Охарактеризуйте конституційно-правовий статус обласної ради та обласної державної адміністрації.</p> <p>2. Визначте правові засади взаємодії цих органів.</p> <p>3. Проаналізуйте межі самостійності обласної ради у вирішенні питань регіонального розвитку.</p> <p>4. Запропонуйте алгоритм врегулювання спору з урахуванням компетенції кожного органу.</p> <p>Практична задача 3. Неналежна організація роботи виконавчих органів ради</p> <p>У територіальній громаді систематично порушуються строки розгляду звернень громадян. Перевірка виявила відсутність належного розподілу функцій між структурними підрозділами виконавчого комітету, неналежний контроль за виконанням доручень та</p>
--	--	--

		<p>відсутність механізмів оцінювання результативності роботи посадових осіб.</p> <p>Міський голова пропонує провести реорганізацію виконавчих органів ради та запровадити систему внутрішнього контролю.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте правові засади організації діяльності виконавчих органів місцевого самоврядування. 2. Проаналізуйте роль міського голови у забезпеченні належної організації роботи виконавчих органів. 3. Запропонуйте систему організаційних заходів для підвищення ефективності розгляду звернень громадян. 4. Обґрунтуйте, які показники доцільно використовувати для оцінювання ефективності діяльності посадових осіб. <p>Теми для есе/презентації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування в Україні: зміст, гарантії та проблеми реалізації. 2. Правовий статус місцевих державних адміністрацій у системі територіальної організації виконавчої влади. 3. Повноваження органів місцевого самоврядування: проблеми розмежування власних і делегованих повноважень. 4. Правовий статус голови територіальної громади: повноваження, відповідальність та особливості взаємодії з місцевою радою. 5. Європейські стандарти місцевого самоврядування та їх упровадження в Україні.
<p>Тема 4. Гарантії та відповідальність органів регіонального публічного управління та самоврядування</p>	<p>Семінарське заняття:</p> <p>індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання</p>	<p>Практичні завдання:</p> <p>Практична задача 1. Порушення прав територіальної громади</p> <p>Обласна державна адміністрація видала розпорядження, яким фактично обмежила можливість міської ради самостійно розпоряджатися об'єктами комунальної власності. Міська рада</p>

	<p>коментованої схеми навчальних питань з теми 4.</p> <p>Питання семінарського заняття до т. 4:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гарантії місцевої публічної влади в Україні: поняття та сутність 2. Види гарантій місцевої публічної влади 3. Поняття та підстави відповідальності органів і посадових осіб місцевої публічної влади в Україні 4. Види відповідальності органів і посадових осіб місцевої публічної влади в Україні <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст гарантій місцевої публічної влади: загальнотеоретичний аспект. 2. Правові підстави юридичної відповідальності органів місцевого самоврядування. 3. Фактичні підстави відповідальності органів і посадових осіб місцевої публічної влади. 	<p>вважає, що таким рішенням порушено гарантії місцевого самоврядування. Обласна державна адміністрація стверджує, що діяла в інтересах регіону та з метою запобігання неефективному використанню майна.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте поняття та види гарантій місцевого самоврядування. 2. Визначте, які гарантії самостійності територіальної громади можуть бути порушені. 3. Проаналізуйте допустимі межі державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування. 4. Запропонуйте правові механізми захисту прав та інтересів територіальної громади. <p>Практична задача 2.</p> <p>Відповідальність посадової особи місцевого самоврядування</p> <p>Посадова особа виконавчого органу міської ради під час реалізації регіональної програми допустила порушення встановленої процедури використання бюджетних коштів. Унаслідок цього частину передбачених програмою заходів не було виконано, а територіальна громада зазнала фінансових втрат. За результатами внутрішньої перевірки встановлено, що посадова особа не забезпечила належного контролю за виконанням договорів і не вжила заходів для своєчасного усунення порушень.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте можливі види юридичної відповідальності посадової особи. 2. Проаналізуйте значення вини, характеру порушення та його наслідків для визначення виду відповідальності. 3. Визначте, які обставини необхідно встановити для обґрунтованого вирішення питання про відповідальність. 4. Запропонуйте заходи запобігання подібним порушенням у майбутньому.
--	---	--

		<p>Практична задача 3. Бездіяльність органу місцевого самоврядування</p> <p>Мешканці територіальної громади неодноразово зверталися до міської ради з вимогою вжити заходів щодо аварійного стану будинку, який становить загрозу для безпеки громадян. Протягом декількох місяців відповідних заходів не було вжито, а звернення громадян залишалися без належного реагування.</p> <p>Група мешканців вирішила оскаржити бездіяльність органу місцевого самоврядування та вимагає притягнення відповідальних посадових осіб до відповідальності.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте, які гарантії прав громадян у відносинах з органами місцевого самоврядування мають бути забезпечені. 2. Проаналізуйте правове значення бездіяльності органу місцевого самоврядування. 3. Визначте можливі способи оскарження бездіяльності та захисту прав громадян. 4. Обґрунтуйте умови, за яких може наставати юридична відповідальність відповідного органу або його посадових осіб. <p>Теми для есе/презентації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові гарантії самостійності місцевого самоврядування в Україні: проблеми реалізації та напрями вдосконалення. 2. Конституційні гарантії місцевого самоврядування та їх значення для захисту прав територіальних громад. 3. Юридична відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування: підстави, види та особливості застосування. 4. Громадський контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування як інструмент забезпечення прозорості та підзвітності публічної влади. 5. Забезпечення законності в діяльності органів регіонального
--	--	--

		публічного управління: механізми контролю та відповідальності.
<p>Тема 5. Децентралізація та її вплив на ефективність регіонального публічного управління та самоврядування в Україні</p>	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 5.</p> <p>Питання семінарського заняття до т. 5:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституційно-правові засади децентралізації в Україні. 2. Децентралізація влади: світовий досвід і його значення для України. 3. Транскордонне, регіональне та міжрегіональне співробітництво місцевих влад. 4. Роль децентралізації у забезпеченні прав і свобод людини. <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шляхи удосконалення організації та функціонування місцевої публічної влади в Україні. 2. Європейський досвід децентралізації. 3. Сучасні виклики та перспективи децентралізації в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. 	<p>Практичні завдання:</p> <p>Практична задача 1. Передача повноважень без належного фінансування</p> <p>У межах реформи децентралізації територіальна громада отримала додаткові повноваження щодо забезпечення функціонування закладів освіти, соціального захисту населення та утримання місцевої інфраструктури. Однак обсяг фінансових ресурсів громади виявився недостатнім для повноцінного виконання всіх завдань. Міська рада звернулася до центральних органів виконавчої влади з пропозицією переглянути механізми фінансового забезпечення делегованих повноважень.</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність децентралізації публічної влади. 2. Проаналізуйте співвідношення переданих повноважень і ресурсного забезпечення територіальних громад. 3. Визначте можливі управлінські та фінансові механізми підвищення спроможності громади. 4. Обґрунтуйте значення принципу субсидіарності для розподілу повноважень між рівнями публічної влади. <p>Практична задача 2. Ефективність міжмуніципального співробітництва</p> <p>Дві сусідні територіальні громади мають недостатні фінансові ресурси для створення сучасного центру поводження з побутовими відходами. Кожна громада окремо не може забезпечити необхідне фінансування, проте спільна реалізація проєкту є економічно доцільною. Частина депутатів пропонує створити спільний проєкт, інші наполягають на самостійному вирішенні питання кожною громадою.</p> <p>Завдання:</p>

		<p>1. Розкрийте сутність міжмуніципального співробітництва як інструменту децентралізації.</p> <p>2. Визначте можливі форми співробітництва територіальних громад.</p> <p>3. Запропонуйте модель спільного фінансування та управління проектом.</p> <p>4. Проаналізуйте потенційні переваги й ризики спільної реалізації інфраструктурного проєкту.</p> <p>Практична задача 3. Децентралізація та забезпечення прав людини</p> <p>У територіальній громаді після передачі значної частини повноважень на місцевий рівень було запроваджено нову систему надання соціальних послуг. Водночас мешканці віддалених сіл почали скаржитися на ускладнення доступу до цих послуг через відсутність транспортного сполучення та недостатню кількість фахівців.</p> <p>Місцева рада стверджує, що реформа підвищила управлінську самостійність громади, а проблеми доступності мають тимчасовий характер.</p> <p>Завдання:</p> <p>1. Проаналізуйте взаємозв'язок децентралізації та забезпечення прав і свобод людини.</p> <p>2. Визначте, які критерії слід використовувати для оцінювання доступності та якості публічних послуг.</p> <p>3. Запропонуйте заходи для усунення територіальної нерівності в доступі до соціальних послуг.</p> <p>4. Обґрунтуйте, як місцева влада має поєднувати управлінську самостійність із відповідальністю за дотримання прав громадян.</p> <p>Теми есе/презентації:</p> <p>1. Децентралізація публічної влади в Україні: досягнення, проблеми та перспективи подальшого реформування.</p> <p>2. Фінансова децентралізація як чинник забезпечення спроможності територіальних громад.</p>
--	--	--

		<p>3. Розмежування повноважень і ресурсів між органами державної влади та місцевого самоврядування в умовах децентралізації.</p> <p>4. Міжмуніципальне співробітництво як інструмент підвищення ефективності регіонального управління.</p> <p>Вплив децентралізації на якість публічних послуг і рівень життя населення територіальних громад.</p>
--	--	--

Основні інформаційні джерела

1. Демиденко В.О. Кореляція між муніципально-правовою відповідальністю та популізмом як фактором сучасної деградації істеблішменту та публічної влади. *Європейські перспективи*. 2025. №1. С. 55-66. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2025.1.8>
2. Демиденко В.О. Модернізація інституту правосуб'єктності територіальної громади в умовах воєнного стану, післявоєнного розвитку України та Європи. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2023. № 2. С. 82-90. DOI: <https://doi.org/10.33270/02232602.82>
3. Демиденко В.О. Роль місцевого самоврядування в реінтеграції деокупованих територій України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 4. С. 58-64 DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.04.8>
4. Демиденко В.О. Вплив євроінтеграційного курсу України на європейське та національне муніципальне право в умовах сучасної гібридної війни. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2024. № 1. С. 71-81. DOI: <https://doi.org/10.33270/01242702.71>
5. Камінська Н.В., Демиденко В.О. Україна – рушійна сила утвердження свободи, демократії, безпеки, прав людини та верховенства права як першооснови нового світового і європейського правопорядку. *Право України*. 2025. №3. С. 25-43. DOI: <https://doi.org/10.33498/louu-2025-03-025>
6. Конституційне право України: підруч. / кол. авт.: С.О. Халюк, К.Я. Сьох та ін. Київ: Видавничий дім «Центр української літератури», 2026. – 401 с.
7. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України від 5 лютого 2015 року №157-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.91
8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 25. – Ст. 20 (з змінами та доповненнями).
9. Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III : за станом на 2 березня 2015 року // Офіційний вісник України. – 2001. – № 26. – Ст. 1151.
10. Про співробітництво територіальних громад. Закон України від 17 червня 2014 року № 1508-VII // Офіційний Вісник України. – 2014. – № 60. – Ст. 1638.

Технічне та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Під час проведення занять в очному (offline) режимі використовуються

наступні засоби програмного забезпечення:

- пакет програмних продуктів Microsoft Office, а саме: Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та ін.;
- мультимедійний проєктор, комп'ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

Під час проведення занять без очної складової в дистанційному режимі (on-line) за вибором викладача використовується платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання термінів виконання та перескладання:

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання щодо термінів виконання та перескладання:

- умови допуску до підсумкового контролю є активна робота під час семінарських та практичних занять; позитивні оцінки з усіх тем навчальної дисципліни; опрацювання більшості з рекомендованих джерел, виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- сума балів поточного контролю має становити не менше 40 балів;

Перескладання тем реалізується у таких формах:

- усне і письмове опитування;
- рецензування відповідей та письмових робіт;
- обговорення проблемних питань;
- написання есе, тез тощо.

Політика щодо академічної доброчесності:

здобувачі вищої освіти мають поважати авторські права та недопущення академічного плагіату в усіх видах наукової, науково-методичної та навчальної діяльності, дотримуватися принципів академічної доброчесності, прави академічної етики, інформаційної культури та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування.

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робот у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання спрямована на виконання поставленої мети та завдань. Вона ґрунтується на принципах взаємоповаги, доброзичливості, академічній доброчесності, відповідальності, комунікації для формування фахових компетентностей та духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми, здійснення філософського осмислення актуальних

проблем сучасності, усвідомлення свого місця і ролі у суспільстві, визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, сутність людини, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах.

Політика щодо термінів виконання та перескладання:

- умови допуску до підсумкового контролю є активна робота під час семінарських та практичних занять; позитивні оцінки з усіх тем навчальної дисципліни; опрацювання більшості з рекомендованих джерел, виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- сума балів поточного контролю має становити не менше 40 балів; Перескладання тем реалізується у таких формах:
- усне і письмове опитування;
- рецензування відповідей та письмових робіт;
- обговорення проблемних питань;
- написання есе, тез тощо.

Академічна доброчесність. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ; участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робот у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Політика щодо відвідування:

передбачає систематичне, регулярне оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок з усіх тем навчальної дисципліни) за результатами аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи. Під час занять здобувачі вищої освіти працюють у такому форматі:

- усне опитування
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;
- уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (системність, чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- **практичні завдання**
- уміння застосовувати теоретичні положення у вирішенні проблем;
- уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідують лекції і семінарські заняття курсу.

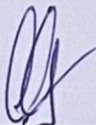
Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття.

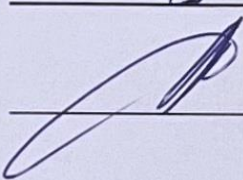
Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ:

Оцінювання результатів навчання
Шкала оцінювання (для здобувачів 2026 року набору)

Оцінка в балах	Екзамен		Залік	
	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно	A	зараховано
82–89	B	добре	B	зараховано
75–81	C	добре	C	зараховано
64–74	D	задовільно	D	зараховано
60–63	E	задовільно	E	зараховано
0–59	F	незадовільно	F	не зараховано

Розробник(и):

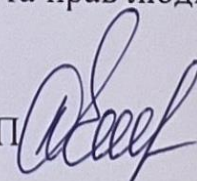

Андрій ОСАУЛЕНКО

Володимир ДЕМИДЕНКО

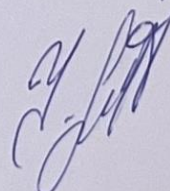
Силабус схвалено на засіданні кафедри конституційного права навчально-наукового інституту права та психології протокол від 13.04 2026 року № 25 та кафедри конституційного права та прав людини протокол від 06.05 2026 року № 00.

Завідувач кафедри конституційного права ННІПІ

Катерина СЬОХ

Т.в.о завідувача кафедри
конституційного права та прав людини

Леся ЧЕХАНЮК